

A background image showing several young children in red and white soccer uniforms running on a grassy field. A soccer ball is visible in the foreground. The image is slightly blurred, giving a sense of motion.

Verenigingsmonitor Capelle aan den IJssel 2021

Rutger de Kwaasteniet
Janine van Kalmthout
Merle Schots

The logo for Mulier Instituut, featuring a yellow swoosh that curves around the text.

mulier instituut

Inhoudsopgave

1.	<u>Inleiding</u>	3
2.	<u>Organisatiekracht</u>	4
	1. <u>Accommodatie</u>	6
	2. <u>Beleid</u>	7
	3. <u>Financiën</u>	11
	4. <u>Leden</u>	12
	5. <u>Kader</u>	14
3.	<u>Maatschappelijke oriëntatie</u>	15
	1. <u>Samenwerking</u>	17
	2. <u>Aanbod</u>	19
	3. <u>Maatschappelijke betrokkenheid</u>	20
4.	<u>Vitaliteit</u>	21
5.	<u>Sportakkoord</u>	22
	1. <u>Vaardig in bewegen</u>	23
	2. <u>Positieve sportcultuur</u>	24
	3. <u>Inclusief sporten en bewegen</u>	25
	4. <u>Duurzame sportinfrastructuur</u>	26
6.	<u>Conclusies</u>	27
7.	<u>Aanbevelingen</u>	28
8.	<u>Bijlagen</u>	
	1. <u>Responsoverzicht</u>	29
	2. <u>Methodiek</u>	30

1. Inleiding

Het doel van dit verenigingsonderzoek is om de vitaliteit van de sportverenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel in kaart te brengen, om zo op lange termijn een duurzaam beleid gericht op sportverenigingen te kunnen voeren. De verenigingsmonitor maakt verder inzichtelijk hoe sportverenigingen een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering van het lokale sportakkoord in Capelle aan den IJssel. De monitor geeft inzicht in het functioneren van de sportverenigingen, de maatschappelijke rol die zij (willen) vervullen en eventuele bedreigingen voor hun toekomstbestendigheid.

De resultaten van dit onderzoek worden vergeleken met landelijke cijfers, zodat de situatie van de verenigingen in Capelle aan den IJssel kan worden afgezet tegen landelijke ontwikkelingen.

Onderzoeksopzet

Uitgangspunt is het basismodel vitale sportclubs (Lucassen & Van Kalmthout, 2015). Vitaliteit bestaat uit de organisatiekracht en de maatschappelijke oriëntatie van de verenigingen. De organisatiekracht wordt bepaald aan de hand van de kernthema's: ledenbestand, ervaren knelpunten, samenwerkingspartners, beleid, financiën, (vrijwilligers)kader en accommodatie. Daarnaast is er een vragenblok met vragen over de maatschappelijke oriëntatie van de vereniging.

De gemeente Capelle aan den IJssel heeft vragen aan de vragenlijst toegevoegd over het lokale sportakkoord. Tot slot bevatte de vragenlijst vragen om een indruk te krijgen in welke mate de sluiting van de verenigingen vanwege het coronavirus van invloed is geweest op de organisatie van de sportvereniging en de mogelijke doorwerking daarvan op de vitaliteit van de vereniging.

Voor dit onderzoek is een vragenlijst afgenomen in de vorm van een webenquête. De gemeente heeft in samenwerking met het Mulier Instituut in totaal 42 sportverenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. De dataverzameling vond plaats in juni en juli 2021. In deze periode was er weer meer mogelijk voor sportverenigingen na de beperkende maatregelen ter voorkoming van de verspreiding van het coronavirus. Vanaf 19 mei werd stap 2 uit het openingsplan van de Rijksoverheid van kracht.

De resultaten van 22 sportverenigingen zijn geanalyseerd, een nettorespons van 52 procent. Op basis van de grootte van de vereniging en het type sport (binnen- of buitensport) vormt de responsgroep een goede afspiegeling van alle sportverenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel (zie bijlage 1). Er is een lichte ondervertegenwoordiging van kleine verenigingen (≤ 100 leden) en een lichte oververtegenwoordiging van middelgrote verenigingen (101-250 leden).

Leeswijzer

In deze rapportage wordt de vitaliteit van de sportverenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel beschreven. Dit wordt gedaan door eerst de organisatiekracht en vervolgens de maatschappelijke oriëntatie van de verenigingen te beschrijven. Daarna wordt aan de hand van de organisatiekracht en de maatschappelijke oriëntatie een totaalbeeld van de vitaliteit van de verenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel geschetst. In het vijfde hoofdstuk worden de resultaten voor het lokale sportakkoord beschreven. De rapportage eindigt met enkele conclusies en aanbevelingen die voortvloeien uit het onderzoek.

2. Organisatiekracht

De organisatiekracht van de sportvereniging is gedefinieerd als de mate waarin de vereniging in staat is om haar sportaanbod voor de (potentiële) leden te organiseren. Deze index bestaat uit vijf criteria: leden, kader, accommodatie, financiën en beleid. De score per criterium wordt ingedeeld in onvoldoende, matig, voldoende of goed. De scores op alle criteria bepalen samen de uiteindelijke organisatiekracht van de vereniging. Zie bijlage 2 voor meer uitleg over de methode.

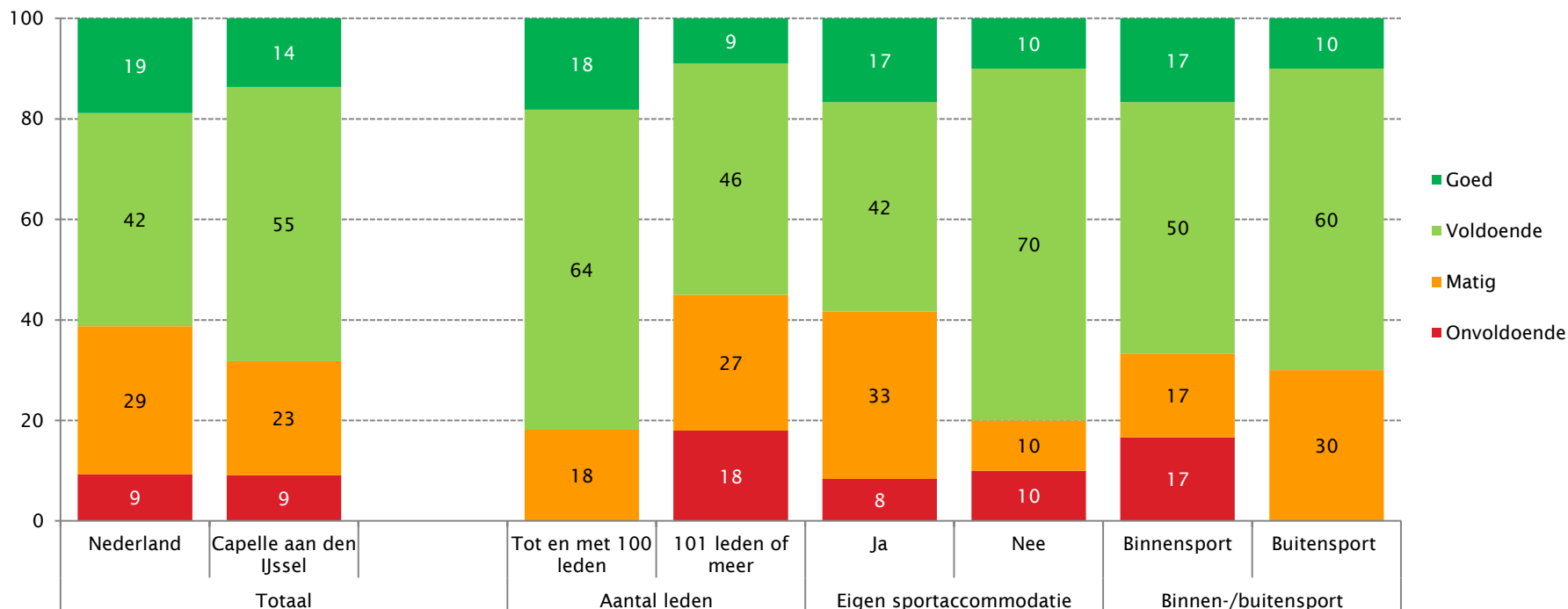
Overwegend organisatiekrachtige verenigingen

Ruim twee derde van de verenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel scoort 'voldoende' tot 'goed' op de index organisatiekracht (69%, figuur

2.1). Deze verenigingen zijn in staat om het sportaanbod voor de (potentiële) leden te organiseren. In vergelijking met het landelijke beeld beschikt een groter deel van de verenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel over voldoende organisatiekracht: in Nederland scoort namelijk 61 procent van de verenigingen voldoende tot goed.

Met name binnensportverenigingen (34%) en verenigingen met eigen accommodatie (41%) hebben moeite om het sportaanbod te organiseren. Kleine verenigingen tot en met 100 leden zijn in Capelle aan den IJssel beduidend vaker voldoende of goed organisatiekrachtig (82%) dan grote verenigingen van 101 leden of meer (55%).

Figuur 2.1 Organisatiekracht sportverenigingen gemeente Capelle aan den IJssel (in procenten, n=22)

Accommodatie, financiën en bovenal beleid zijn aandachtspunten

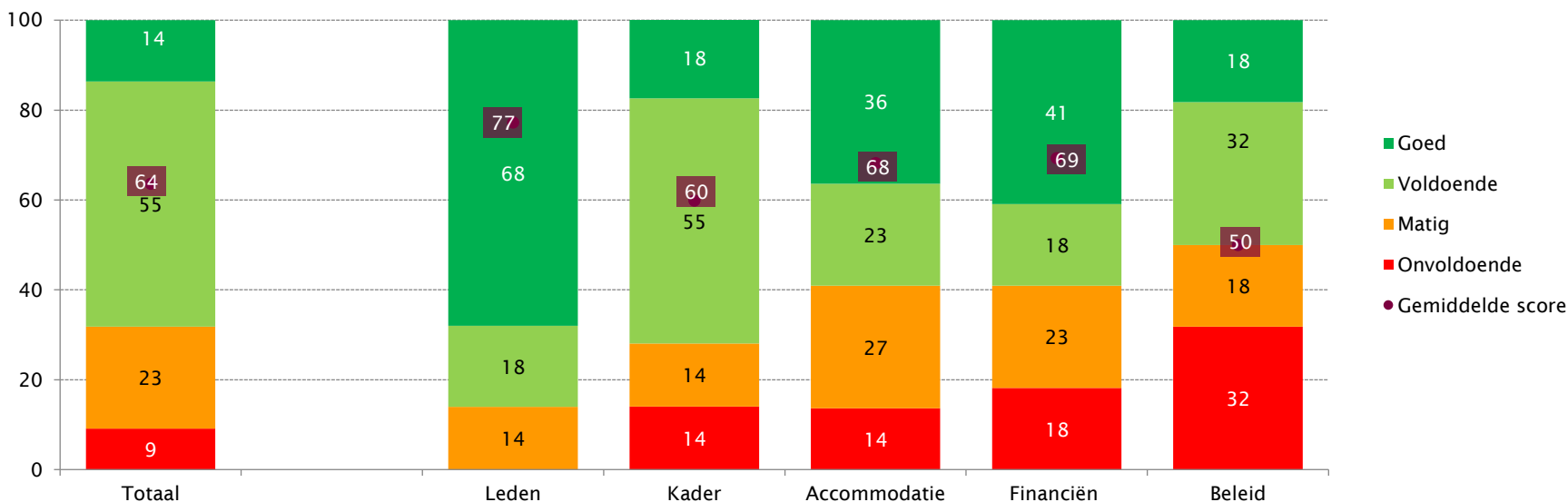
Op het gebied van organisatiekracht wordt in de gemeente Capelle aan den IJssel de hoogste score op het criterium leden behaald (figuur 2.2). De meerderheid van de verenigingen (86%) scoort daarop voldoende tot goed. Dat is beduidend meer dan verenigingen landelijk (71%).

De verenigingen in Capelle aan den IJssel scoren, op basis van de scores matig en onvoldoende, het laagst op de criteria beleid, financiën en accommodatie. Twee vijfde van de verenigingen (41%) scoort onvoldoende tot matig op de criteria financiën en accommodatie. Dat is meer dan landelijk (31%). De scores op financiën lopen nogal uiteen. Twee vijfde van de verenigingen scoort goed en twee vijfde scoort matig tot onvoldoende. Dit geldt in iets minder mate ook voor de dimensie accommodatie. Op accommodatie scoren grote verenigingen (> 101 leden) vaker matig of onvoldoende (55%) dan kleine verenigingen (27%).

Het criterium beleid vormt het voornaamste aandachtspunt voor verenigingen in Capelle aan den IJssel, waarbij de helft onvoldoende of matig scoort (respectievelijk 32% en 18%). Landelijk is dat respectievelijk 18 en 22 procent van de verenigingen. In Capelle aan den IJssel scoren verenigingen met eigen accommodatie (50%) en buitensportverenigingen (40%) vaker onvoldoende op dit punt dan verenigingen zonder eigen accommodatie (10%) en binnensportverenigingen (25%).

Hoewel de verenigingen aangeven dat corona nadelige gevolgen heeft op het gebied van leden, kader, financiën en maatschappelijke activiteit, zijn nagenoeg acht op de tien verenigingen voldoende veerkrachtig om de gevolgen van de coronacrisis te overleven (77%, niet in figuur). 23 procent van de verenigingen heeft daar enigszins vertrouwen in. Geen enkele vereniging in Capelle aan den IJssel denkt de coronacrisis niet te overleven.

Figuur 2.2 Verdeling scores sportverenigingen Capelle aan den IJssel op criteria van organisatiekracht (in procenten, n=22)

2.1 Accommodatie

De helft van de sportverenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel (11 van de 22) beschikt over een eigen sportaccommodatie en kantine¹ (niet in figuur). Twee verenigingen hebben alleen een eigen kantine, één heeft alleen een eigen accommodatie en acht verenigingen hebben geen eigen sportaccommodatie of -complex en geen eigen kantine.

Meeste verenigingen tevreden over onderhoud en staat accommodaties

Verenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel zijn in het algemeen tevreden over de accommodatie waar zij gebruik van maken. Drie vijfde van de verenigingen (14 van de 22) kan nog jaren vooruit met de huidige accommodatie op de huidige locatie. Vier verenigingen vinden de huidige accommodatie met het oog op de toekomst onvoldoende.

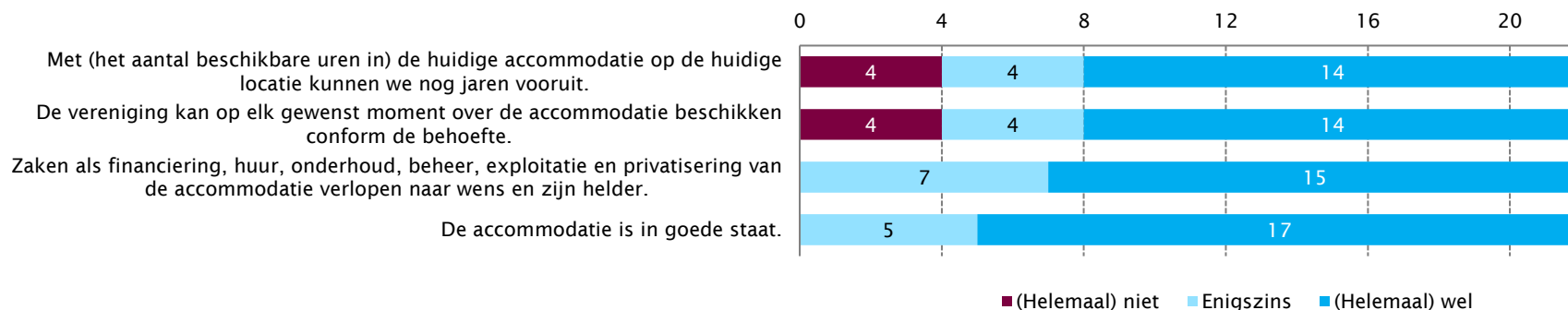
Voor de mate waarin verenigingen op elk gewenst moment over de accommodatie kunnen beschikken conform hun behoeften, geldt hetzelfde. Veertien verenigingen maken zich daar geen zorgen over. Acht verenigingen maken zich (enigszins) zorgen en vinden dat de huidige accommodatie

onvoldoende op elk gewenst moment in de behoefte voorziet. Drie van de vier verenigingen die vinden dat de huidige accommodatie niet in de behoefte voorziet, zijn klein (≤ 100 leden). Structureel overleg tussen verenigingen waarbij het delen van de accommodatie en het wisselen van de tijden worden besproken, zou hierbij kunnen helpen.

Twee derde van de verenigingen in Capelle aan den IJssel (15 van de 22) vindt dat zaken als financiering, huur, onderhoud, beheer, exploitatie en privatisering van de accommodatie (helemaal) naar wens verlopen en helder zijn. Dit is iets positiever in vergelijking met landelijke cijfers.

Tot slot vindt drie kwart van de verenigingen dat de accommodatie in goede staat is. Dit is vergelijkbaar met het landelijke beeld.

Figuur 2.3 Stellingen over onderhoud en staat accommodatie, volgens verenigingen in Capelle aan den IJssel (in aantallen, n=22)

¹Ook wanneer de voorzieningen waarvan de vereniging gebruik maakt niet in eigendom zijn, maar zij wel verantwoordelijk is voor dagelijks beheer, onderhoud en/of exploitatie is er sprake van een 'eigen' sportaccommodatie/-complex of -kantine

2.2 Beleid

Figuur 2.4 Onderwerpen beleidsplannen verenigingen Capelle aan den IJssel afgelopen vier jaar (meer antwoorden mogelijk, aantal verenigingen met plannen op papier, n=7)

Merendeel verenigingen werkt niet planmatig

Zeven verenigingen in Capelle aan den IJssel hebben in de afgelopen vier jaar nieuwe voornemens of plannen op papier gezet over het functioneren van de vereniging (niet in figuur). Vijftien verenigingen werkten de afgelopen vier jaar niet planmatig. Dit waren vooral kleine verenigingen (≤ 100 leden).

Ledenwerving, ledenbehoud, financiën en competitie belangrijke onderwerpen

Voor verenigingen die met beleidsplannen werken zijn de belangrijkste thema's: werving en behoud van vrijwilligers en/of verenigingskader, financiën en competitie (figuur 2.4). Landelijk zijn werving en behoud van leden en vrijwilligers en financiën de belangrijkste thema's in de beleidsplannen van verenigingen. Sporttechnische zaken en activiteitsaanbod staan landelijk hoger op de beleidsagenda van sportverenigingen.

Er zijn zeven onderwerpen die nauwelijks in het beleid van verenigingen uit Capelle aan den IJssel zijn opgenomen. Dat zijn onder meer het realiseren van (top)sportambities, de kwaliteit van het sportaanbod en de samenwerking met andere sportverenigingen. Specifieke doelgroepen, samenwerking met andere niet-sportorganisaties, samenwerking met onderwijs, en deskundigheidsbevordering en opleiding van het verenigingskader zijn de afgelopen vier jaar helemaal niet in beleidsplannen vermeld. Vooral het ontbreken van dat laatste onderwerp valt op. Het verenigingskader is immers een belangrijk gremium bij het bepalen van de verenigingsstrategie in zowel verleden en heden als toekomst.

Figuur 2.5 Speerpunten verenigingen Capelle aan den IJssel voor komend jaar (meer antwoorden mogelijk, in aantallen, n=22)

Focus op ledenbehoud en ledenwerving

Behoud en werving van leden is komend jaar het belangrijkste thema waar bestuursleden zich voor willen inzetten (18 van de 22 verenigingen; figuur 2.5).

Verder noemen negen verenigingen de sfeer en cultuur op de vereniging een belangrijk speerpunt in het aanstaande verenigingsseizoen.

Geen enkele vereniging zet het komende jaar in op het verbeteren van de kwaliteit van het bestaande sportaanbod, samenwerking met het onderwijs, sportmedische zaken en het opzetten van aanvullende diensten als kinderopvang en huiswerkbegeleiding.

Twee derde ervaart knelpunten

Nagenoeg een derde van de verenigingen in Capelle aan den IJssel (7 van de 22) ervaart geen knelpunten. Dat zijn vooral binnensportverenigingen (zes van de zeven, niet in figuur). Daar staat tegenover dat twee derde van de verenigingen - vooral buitensportverenigingen - wel zorgen heeft over een aantal thema's.

Meeste zorgen over kader en leden

Kijkend naar de belangrijkste knelpunten die verenigingen hebben aangegeven, blijkt dat een tekort, de geschiktheid en/of behoud van het verenigingskader de meeste zorgen baart (zeven verenigingen, figuur 2.6). Het betreft vrijwel allemaal grote verenigingen (> 101 leden). Vijf verenigingen geven daarnaast aan dat het behouden en werven van verenigingsleden het voornaamste knelpunt is. Vier van die vijf zijn klein (≤ 100 leden). Relatief weinig verenigingen noemen accommodatie en wet- en regelgeving als knelpunten. Geen van de verenigingen heeft aangegeven financiën als belangrijkste knelpunt te ervaren.

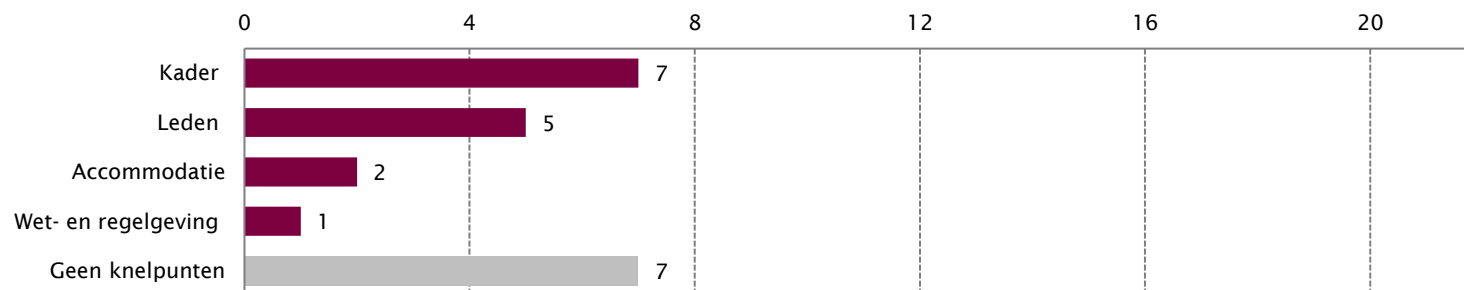
Verenigingen kregen de mogelijkheid om maximaal drie knelpunten aan te geven. Een compleet beeld van de knelpunten van verenigingen ontstaat

wanneer alle genoemde knelpunten bij elkaar worden opgeteld (totaal veertig). Dan blijkt dat de verenigingen het knelpunt kader het vaakst noemen (vijftien keer, niet in figuur), gevolgd door leden (elf keer) en financiën (vijf keer). Kader vormt voor grote verenigingen en voor verenigingen met eigen accommodatie vaker een knelpunt dan voor kleine verenigingen en verenigingen zonder eigen accommodatie. Voor grote verenigingen vormt de wet- en regelgeving relatief vaak een knelpunt (vier keer, tegenover nul keer voor kleine verenigingen).

Aandacht voor knelpunten

De knelpunten die de verenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel ervaren, komen overeen met de speerpunten en beleidsplannen die worden opgesteld op het gebied van ledenbehoud en/of -werving en de werving van vrijwilligers/verenigingskader. Opvallend is dat de verenigingen in Capelle aan den IJssel kader vaak ervaren als belangrijk knelpunt, terwijl ze op dat organisatiecriterium wel veelal voldoende of goed scoorden (zie figuur 2.2). Daarnaast valt op dat relatief weinig verenigingen aangeven accommodatie of financiën als (belangrijkste) knelpunt te ervaren, terwijl vier op de tien verenigingen op de organisatiecriteria accommodatie en financiën matig of onvoldoende scores (zie figuur 2.2).

Figuur 2.6 Belangrijkste knelpunt voor verenigingen Capelle aan den IJssel (in aantallen, n=22)

Verenigingen positief over interne samenwerking

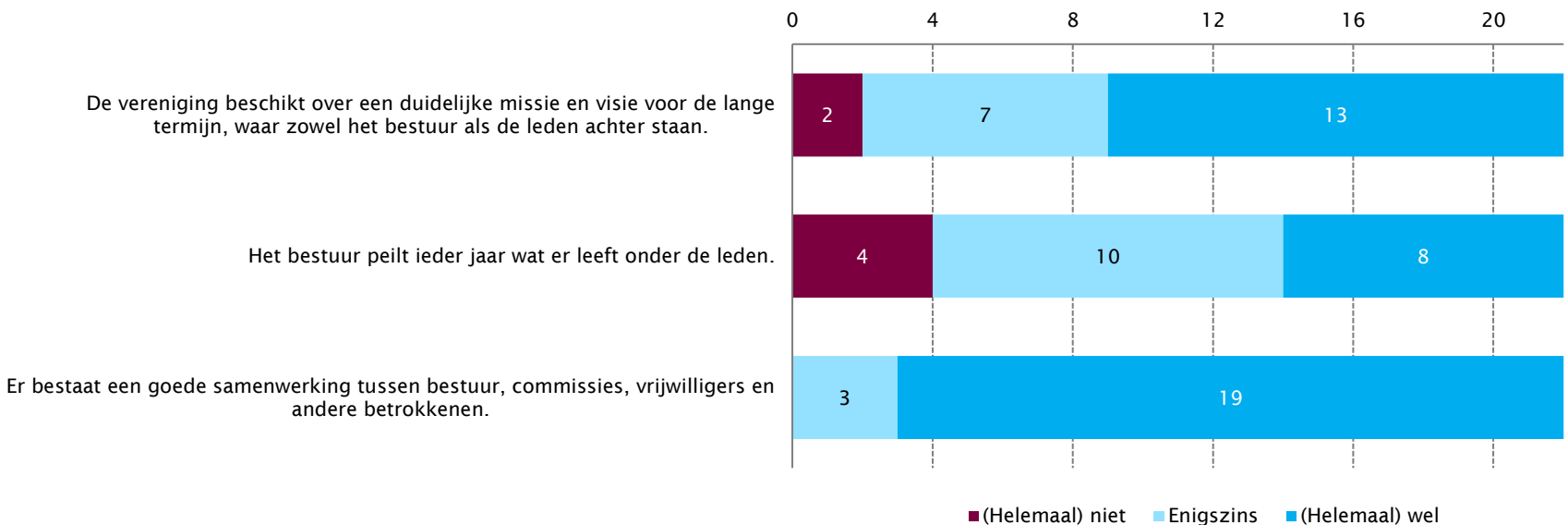
De samenwerking binnen de verenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel wordt gewaardeerd. Vrijwel alle verenigingen vinden dat er sprake is van een goede samenwerking tussen bestuur, commissies, vrijwilligers en andere betrokkenen (figuur 2.7). 3 van de 22 verenigingen vinden die samenwerking enigszins goed. Dit is vergelijkbaar met het landelijke beeld.

Bij de meerderheid van de sportverenigingen in Capelle aan den IJssel blijken de bestuurders in nauw contact te staan met de leden. Acht verenigingen geven aan ieder jaar hun leden te bevragen over wat er bij hen leeft. Dit is iets minder dan landelijk.

Helft verenigingen heeft missie en visie

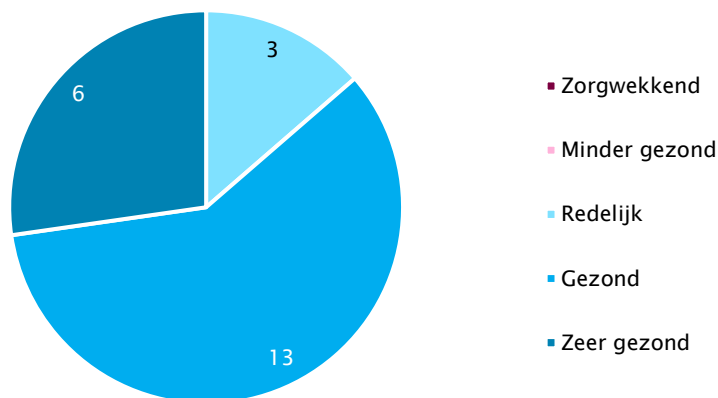
Meer dan de helft van de verenigingen (13 van de 22) in de gemeente Capelle aan den IJssel geeft aan over een duidelijke missie en visie voor de lange termijn te beschikken waar zowel het bestuur als de leden achter staan (figuur 2.7). Dit is vergelijkbaar met het landelijke beeld. Met name teamsportverenigingen en binnensportverenigingen in Capelle aan den IJssel beschikken over een duidelijke missie en visie.

Figuur 2.7 Stellingen over visie en interne samenwerking volgens verenigingen in Capelle aan den IJssel (in aantallen, n=22)

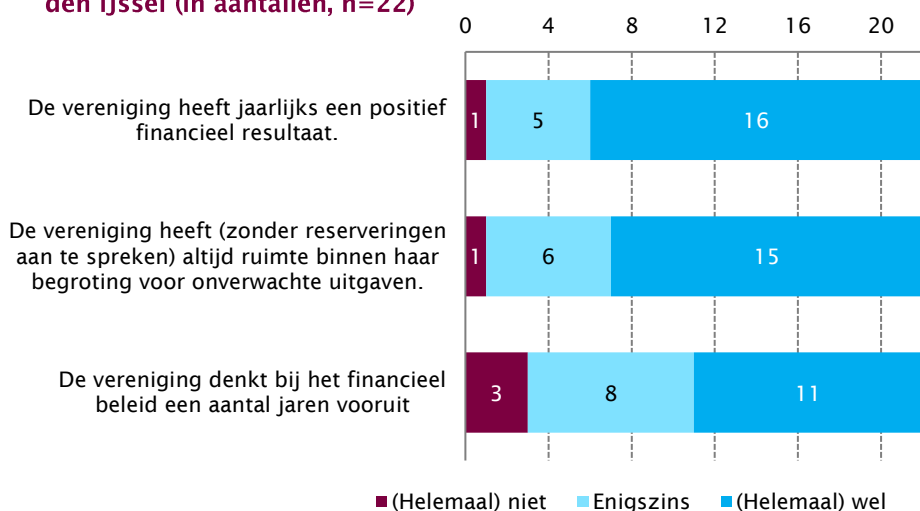

2.3 Financiën

Figuur 2.8 Eigen inschatting financiële positie verenigingen Capelle aan den IJssel (in aantallen, n=22)

Figuur 2.9 Stellingen over financiën, volgens verenigingen in Capelle aan den IJssel (in aantallen, n=22)

Ruime meerderheid verenigingen financieel gezond

De meeste sportverenigingen in Capelle aan den IJssel (19 van de 22) zijn positief over hun financiële positie (figuur 2.8). Zes verenigingen beschrijven zelfs hun financiële positie als zeer gezond. Drie verenigingen schatten hun financiële situatie als redelijk gezond in. Landelijk gezien is 72 procent van de verenigingen in Nederland financieel (zeer) gezond. Verenigingen in Capelle aan den IJssel scoren wat dat betreft beter.

Vijf verenigingen geven aan dat de coronacrisis een (zeer) negatieve invloed heeft op de financiële positie. Daar staat tegenover dat zeventien verenigingen in Capelle aan den IJssel aangeven dat de coronacrisis geen of juist een positieve invloed heeft op hun financiële positie (niet in figuur). Onder deze zeventien verenigingen bevinden zich iets vaker binnensportverenigingen en verenigingen zonder eigen accommodatie.

Meerderheid heeft ruimte voor onverwachte uitgaven

De helft van de verenigingen (11 van de 22) geeft aan bij het financieel beleid een aantal jaren vooruit te denken. Onder de responsgroep bevinden zich drie verenigingen die dat niet doen (figuur 2.9). Landelijk ligt het percentage verenigingen dat bij financieel beleid een aantal jaar vooruit kijkt hoger.

Twee derde van de verenigingen (15 van de 22) heeft (zonder reserveringen aan te spreken) ruimte binnen de begroting voor onverwachte uitgaven. Eén vereniging heeft daar geen ruimte voor. Eveneens twee derde van de verenigingen heeft jaarlijks een positief financieel resultaat. Deze cijfers over verenigingen in Capelle aan den IJssel zijn iets gunstiger dan landelijk.

2.4 Leden

Bij twee derde van de verenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel nemen leden deel aan een officiële competitie (niet in figuur). Bij eveneens twee derde van de verenigingen zijn jeugdleden actief. Bij een derde maken topsporters of topsporttalenten onderdeel uit van het ledenbestand.

Vooraf jeugd en ouderen lid van sportverenigingen

26 procent van het ledenbestand van verenigingen in Capelle aan den IJssel bestaat uit jeugdleden jonger dan 18 jaar (figuur 2.10). 13 procent bestaat uit jeugdleden jonger dan 12 jaar. Grote verenigingen (> 100 leden) hebben in verhouding een groter aandeel jeugdleden jonger dan 12 jaar (19%) dan kleine verenigingen (5%).

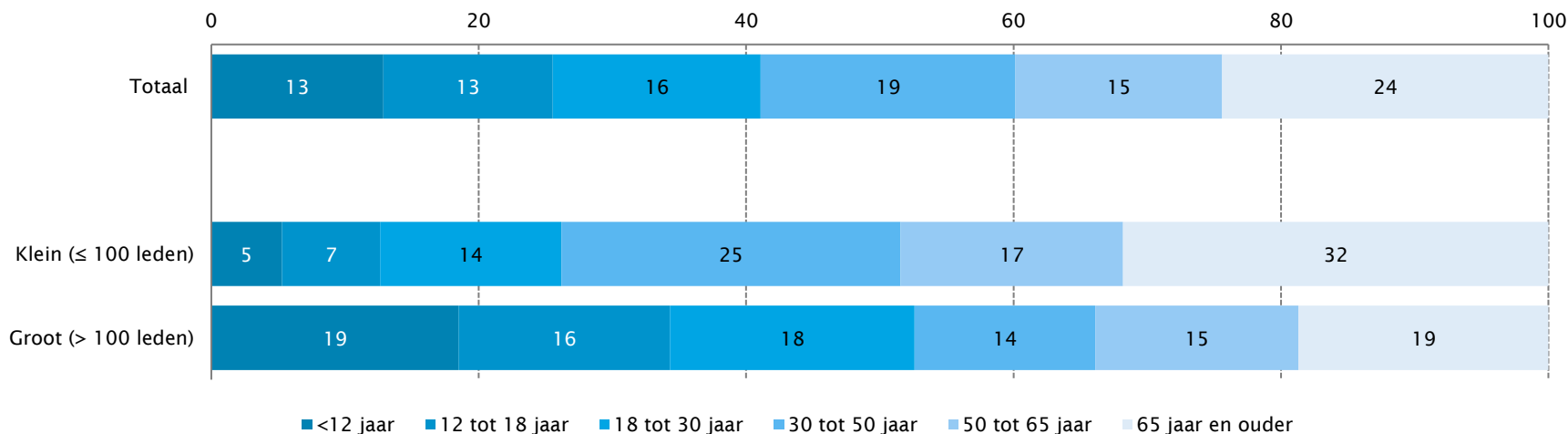
Gemiddeld bestaat 24 procent van het ledenbestand van de verenigingen uit

Capelle aan den IJssel uit leden van 65 jaar en ouder. Bij kleine verenigingen ligt dit percentage relatief hoog (32% t.o.v. 19% bij grote verenigingen).

Diversiteit binnen clubs

Vijftien verenigingen (68%) geven aan leden met een migratieachtergrond te hebben (niet in figuur). Bij kleine clubs zijn iets vaker mensen met een migratieachtergrond actief dan bij grote clubs. Acht verenigingen in Capelle aan den IJssel (36%) geven aan leden met een lichamelijke beperking en/of een chronische aandoening te hebben.

Figuur 2.10 Opbouw ledenbestand verenigingen Capelle aan den IJssel naar leeftijd en verenigingsgrootte (in procenten, n=22)

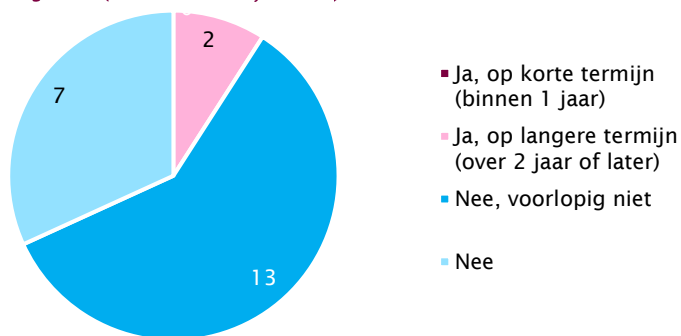

Ledental voor meerderheid clubs geen bedreiging

Voor 2 van de 22 verenigingen vormt de ontwikkeling van het ledenaantal een bedreiging voor de toekomst van de vereniging (zie figuur 2.11). Het gaat daarbij om de lange termijn. Geen van de verenigingen ziet de ontwikkeling van het ledenaantal als bedreiging op korte termijn. Negen op de tien verenigingen uit Capelle aan den IJssel maken zich (voorlopig) geen zorgen over de ontwikkeling van hun ledenaantal. Dat is beduidend meer dan landelijk (61%).

Bijna de helft van de verenigingen in Capelle aan den IJssel (10 van de 22) geeft aan dat de coronacrisis een (zeer) negatieve invloed op de ledenontwikkeling had. Een kwart van de verenigingen (5 van de 22) zag het ledenaantal in de afgelopen twee jaar (sterk) dalen (figuur 2.12). Dit is lager dan het landelijke percentage (40%). Drie verenigingen zagen hun ledenaantal de afgelopen twee jaar stijgen (figuur 2.12).

Figuur 2.11 Ontwikkeling ledenaantal als bedreiging voor de toekomst van de vereniging, volgens verenigingen in Capelle aan den IJssel (in aantallen, n=22)

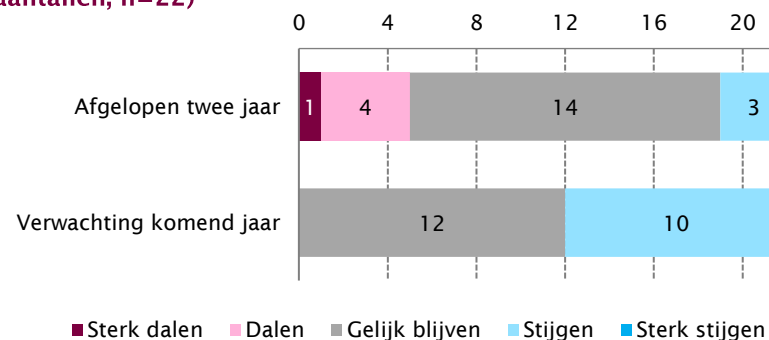

Ruim de helft van de verenigingen verwacht dat het ledenaantal komend jaar gelijk zal blijven (figuur 2.12). Tien verenigingen uit Capelle aan den IJssel verwachten komend jaar een stijging van het ledenaantal. Geen enkele vereniging verwacht een daling. Dat is opvallend, want landelijk verwacht 26 procent van de verenigingen een daling van het ledenaantal en twee derde een gelijkblijvend ledental. Eén op de tien verenigingen in Capelle aan den IJssel merkte een positieve invloed van de coronacrisis op het ledental.

Vrijwel alle verenigingen ambiëren groei

Negen op de tien verenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel (niet in figuur) geven aan voor 2022 een groeiambitie te hebben. De helft van de verenigingen geeft aan die ambitie te willen realiseren door nieuwe leden te werven. Ruim een derde van de verenigingen wil wel groeien, maar hanteert hiervoor geen specifieke strategie.

Figuur 2.12 Ledenontwikkeling verenigingen in Capelle aan den IJssel in de afgelopen twee jaar en verwachting voor het komende jaar (in aantallen, n=22)

2.5 Kader

Verenigingen vooral op zoek naar gekwalificeerde trainers/coaches

Ongeveer een derde van de verenigingen in Capelle aan den IJssel beschikt over betaalde medewerkers (6 van de 22, niet in figuur). De helft van de verenigingen beschikt over voldoende trainers (instructeurs, docenten, leraren) (figuur 2.14). Dit is vergelijkbaar met het landelijke percentage (58%). Ongeveer één op de vijf verenigingen met trainers beschikt over voldoende gekwalificeerde/opgeleide trainers en coaches (figuur 2.14). Dit is beduidend lager dan het landelijke cijfer (44%). Met name teamsportverenigingen zijn in Capelle aan den IJssel op zoek naar trainers en gekwalificeerde trainers/coaches.

Gemiddeld geven de verenigingen aan over 34 vrijwilligers te beschikken. Ongeveer acht op de tien verenigingen geven aan over voldoende vrijwilligers te beschikken (figuur 2.14). Dit is vergelijkbaar met landelijk (85%). Bij drie op de tien verenigingen heeft de coronacrisis een negatieve impact gehad op het aantal vrijwilligers (niet in figuur). 8 van de 22 verenigingen in Capelle aan den IJssel geven aan over voldoende vrijwilligers te beschikken, maar ook nog op zoek te zijn naar nieuwe vrijwilligers (niet in figuur).

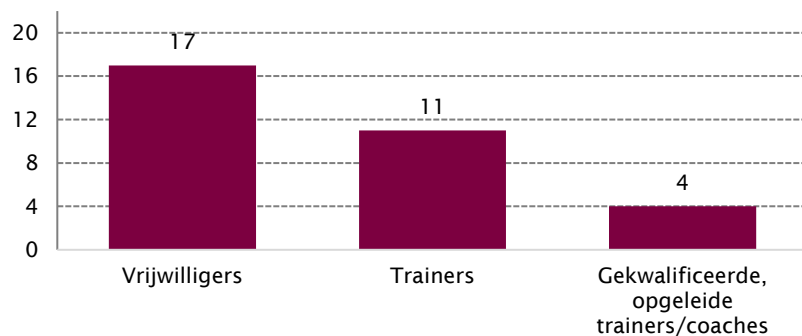
Zeven op de tien verenigingen hebben geen vacatures

Ongeveer drie op de tien verenigingen geven aan enkele vacatures voor betaalde medewerkers en vrijwilligers te hebben, waarvan de meerderheid op niet-cruciale posities (figuur 2.15). Ongeveer zeven op de tien verenigingen uit Capelle aan den IJssel hebben geen enkele vacature uitstaan. Wanneer vacatures uitstaan, zijn deze meestal gericht op trainers/begeleiders, arbiters, vrijwilligers voor achter de bar/in de kantine en vrijwilligers voor de organisatie van evenementen (niet in figuur).

Twee derde van de verenigingen heeft geen actueel plan voor kader

Twee verenigingen hebben voor werving en behoud van vrijwilligers een actueel plan op papier en voeren dat uit; zes verenigingen hebben een plan in ontwikkeling (niet in figuur). Bijna twee derde van de verenigingen in Capelle in den IJssel heeft op dit moment geen actueel plan. De helft van de verenigingen heeft geen taakomschrijving voor de kaderfuncties. 5 van de 22 verenigingen in Capelle aan den IJssel hebben taakomschrijvingen voor vrijwel alle vrijwilligersfuncties (bestuurlijk en organisatorisch).

Figuur 2.14 Aantal verenigingen in Capelle aan den IJssel met voldoende vrijwilligers, trainers (n=22) en/of gekwalificeerde trainers (n=18)

Figuur 2.15 Vacatures voor betaalde medewerkers en vrijwilligers bij verenigingen in Capelle aan den IJssel (aantal verenigingen, n=22)

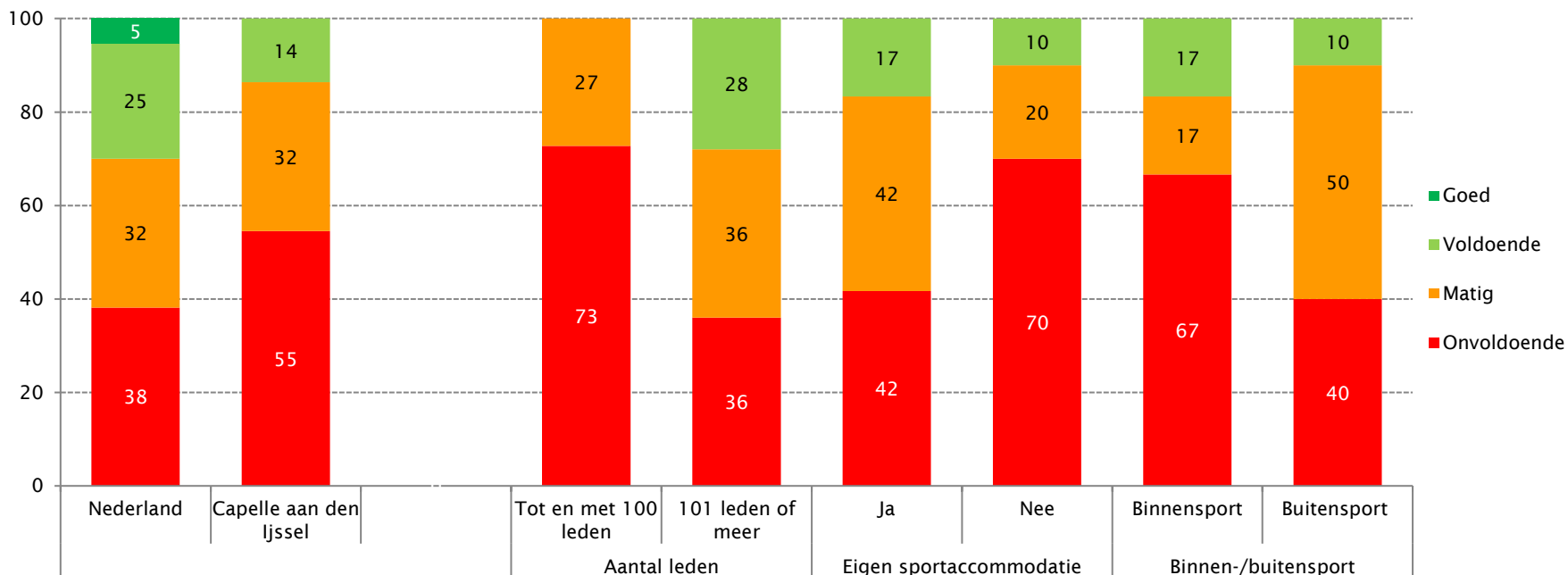
3. Maatschappelijke oriëntatie

Om meer inzicht te krijgen in de bredere maatschappelijke oriëntatie van sportverenigingen buiten het aanbieden van regulier sportaanbod is de index maatschappelijke oriëntatie ontwikkeld. Deze index bestaat uit twee criteria: maatschappelijke activiteit en maatschappelijke intentie. Maatschappelijke activiteit staat voor de mate waarin verenigingen actief een maatschappelijke rol vervullen en maatschappelijke intentie staat voor de houding van verenigingen ten opzichte van een actieve bredere maatschappelijke rol. De score per criterium wordt ingedeeld in onvoldoende, matig, voldoende of goed. De scores van de twee criteria bepalen de mate van brede maatschappelijke oriëntatie van een vereniging. Zie bijlage 2 voor meer uitleg over de methode.

Maatschappelijke oriëntatie beduidend lager dan landelijk

In Capelle aan den IJssel scoort 14 procent van de verenigingen voldoende op maatschappelijke oriëntatie. Dit is beduidend minder dan landelijk (30%). Grote verenigingen (> 100 leden) zijn het sterkst maatschappelijk georiënteerd. Meer dan de helft (55%) van de verenigingen in Capelle aan den IJssel scoort onvoldoende op de index maatschappelijke oriëntatie. Dat is beduidend meer dan landelijk (38%). Vooral kleine verenigingen en verenigingen zonder eigen accommodatie zijn onvoldoende maatschappelijk georiënteerd.

Figuur 3.1 Maatschappelijke oriëntatie sportverenigingen Capelle aan den IJssel (in procenten, n=22)

Verenigingen nauwelijks maatschappelijk actief

14 procent van de verenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel blijkt voldoende maatschappelijk actief. Landelijk is 36 procent van de verenigingen voldoende of goed maatschappelijk actief. Drie kwart van de verenigingen in Capelle aan den IJssel is onvoldoende maatschappelijk actief. Ook dat is meer dan landelijk (33%). Deze verenigingen zijn niet of nauwelijks actief in het uitvoeren van maatschappelijke activiteiten.

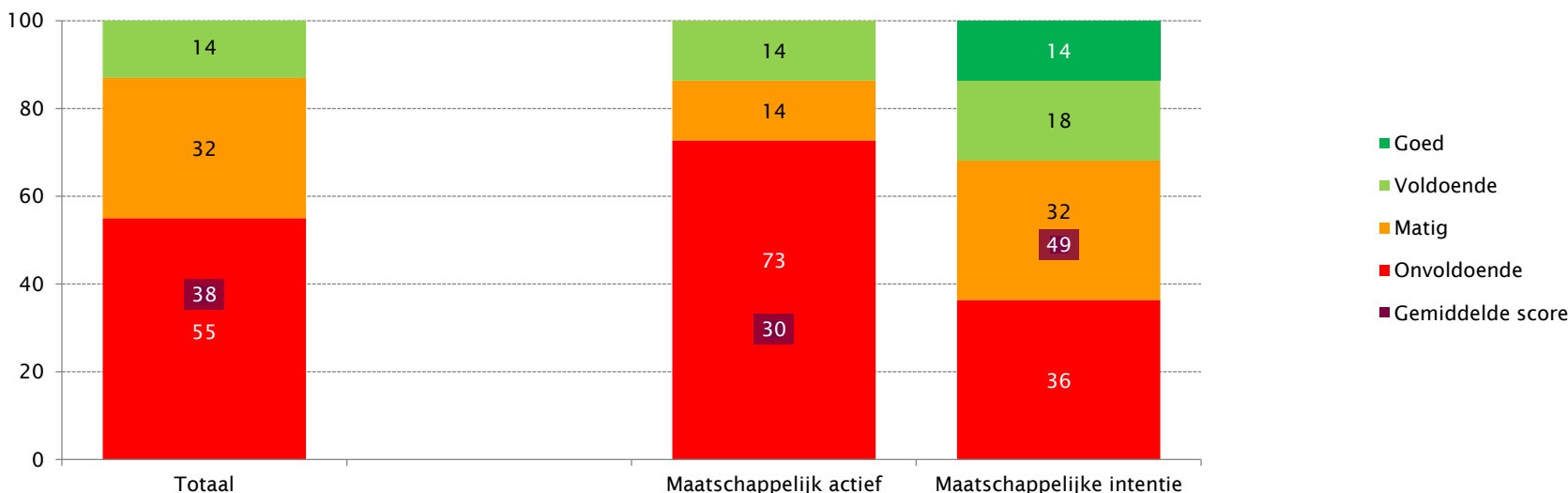
Het oriënteren op de maatschappij is voor verenigingen vaak lastiger dan hun eigen organisatie op peil houden. Zeker door de gevolgen van de Covid-19-crisis ligt de focus van verenigingen veelal bij het sportaanbod en de eigen leden. Een groot deel van de verenigingen die onvoldoende maatschappelijk actief zijn, geeft aan dat Covid-19 een (zeer) negatieve invloed heeft gehad op hun maatschappelijke activiteiten.

Intenties omzetten in activiteiten

Drie op de tien verenigingen (32%) hebben plannen voor activiteiten of een positieve houding tegenover een bredere maatschappelijke oriëntatie voor hun vereniging. Zij scoren voldoende tot goed op het criterium maatschappelijke intentie. De verenigingen in Capelle aan den IJssel scoren vrijwel hetzelfde op dit criterium als landelijk gemiddeld (34% voldoende/goed). 32 procent van de verenigingen in Capelle aan den IJssel heeft matige maatschappelijke intenties; 36% van de verenigingen scoort onvoldoende op dit criterium.

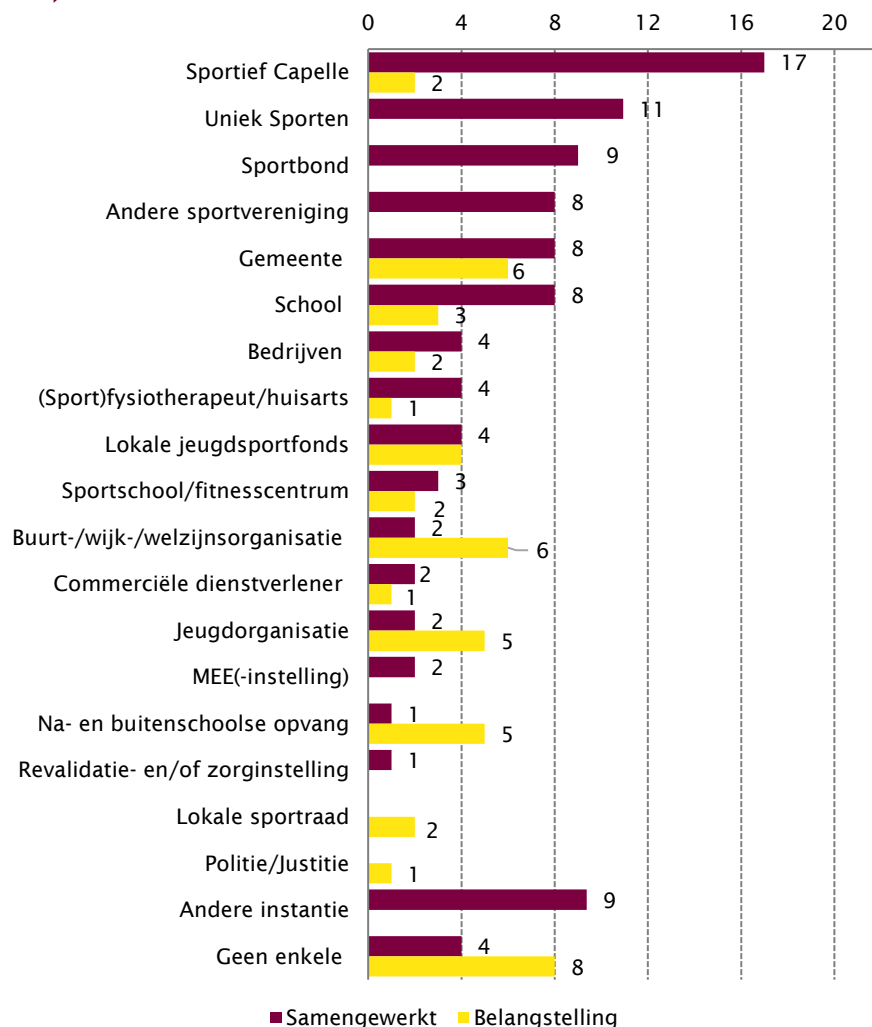
Aangezien er een groep verenigingen is die wel maatschappelijke intenties heeft, maar nog niet maatschappelijk actief is, zou deze verenigingen hulp kunnen worden geboden om hun intenties om te zetten in daden, zodat de mate van maatschappelijke activiteit zal toenemen.

Figuur 3.2 Verdeling scores verenigingen in Capelle aan den IJssel op criteria maatschappelijke oriëntatie (in procenten, n=22)

3.1 Samenwerking

Figuur 3.3 Organisaties waarmee verenigingen in Capelle aan den IJssel het afgelopen jaar hebben samengewerkt en waar ze interesse in hebben om mee samen te werken (meer antwoorden mogelijk, in aantallen, n=22)

Groot deel verenigingen werkt samen met organisaties

De meeste sportverenigingen in de Capelle aan den IJssel (18 van de 22) hebben het afgelopen jaar met één of meer organisaties samengewerkt (figuur 3.3). Verenigingen werken vooral samen met Sportief Capelle (zeventien verenigingen) en Uniek Sporten (elf verenigingen). Landelijk zijn andere sportverenigingen, de sportbond, de gemeente en scholen belangrijke samenwerkingspartners. Wel valt op dat in Capelle aan den IJssel relatief veel verenigingen samenwerken met bedrijven, meer dan landelijk.

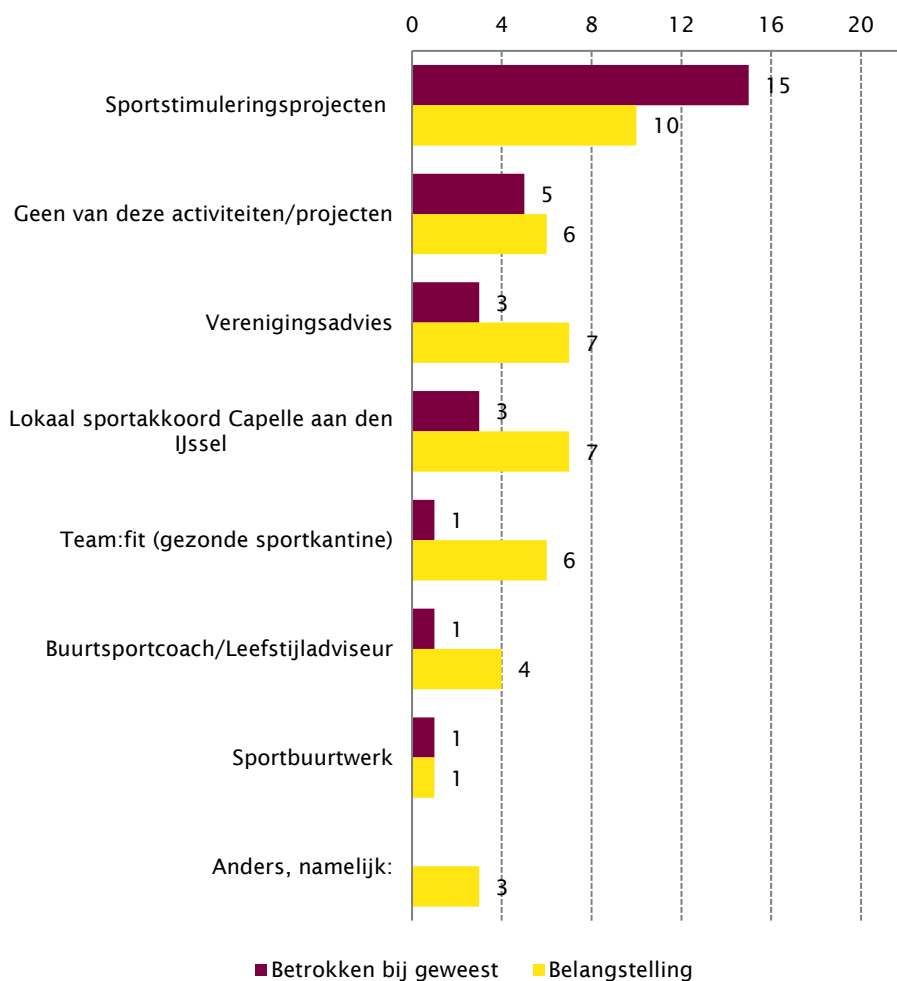
De verenigingen in Capelle aan den IJssel zijn positief gestemd over hun samenwerkingspartners. Verenigingen willen de samenwerking met de betreffende organisaties meestal behouden en soms intensiveren. Van alle samenwerkingsverbanden is slechts in één geval sprake van het voornemen van een vereniging om dit stop te zetten.

Belangstelling voor toekomstige samenwerking

Als een vereniging niet met een bepaalde organisatie samenwerkt, is gevraagd of zij daar in de toekomst mogelijk interesse in heeft. Veertien verenigingen geven aan belangstelling te hebben om meer samen te werken met organisaties die in figuur 3.3 worden genoemd.

Verenigingen die samen willen werken, zien vooral de gemeente, buurt-/wijk-/welzijnsorganisaties, jeugdorganisaties en organisaties voor na- en buitenschoolse opvang voor zich als partners. Dit biedt mogelijkheden voor het verbreden van de maatschappelijke oriëntatie van sportverenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel.

Figuur 3.4 Projecten/functionarissen/activiteiten/regelingen waarbij verenigingen in Capelle aan den IJssel het afgelopen jaar betrokken waren (meer antwoorden mogelijk, in aantallen, n=22)

Meerderheid betrokken bij projecten

Vijftien sportverenigingen zijn het afgelopen jaar betrokken geweest bij sportprojecten/-functionarissen in de gemeente (figuur 3.4). Die betrokkenheid richtte zich voor het merendeel op sportstimuleringsprojecten. Iets minder dan de helft van de verenigingen geeft aan belangstelling te hebben om deel te nemen aan een project of om samen te werken met een sportfunctionaris. De meeste belangstelling bestaat voor sportstimuleringsprojecten, verenigingsadvies en het lokale sportakkoord Capelle aan den IJssel.

Niet alleen de bereidheid van verenigingen om deel te nemen aan projecten, maar ook het aanbod aan (sport)projecten binnen de gemeente speelt een rol. Hierbij is het zaak dat voldoende projecten worden geïnitieerd en georganiseerd die aansluiten bij de behoefte van verenigingen en dat de mogelijkheid bestaat om bestaande projecten uit te breiden.

Weinig voorzieningen voor niet-leden

Drie verenigingen (niet in figuur) bieden faciliteiten en voorzieningen aan voor niet-leden en andere organisaties. Zij bieden een sportshop, werk-/huiswerk-/vergaderruimtes, een multifunctionele inzet van de sportruimte van de vereniging en een oefen- en repetitieruimte voor culturele organisaties.

3.2 Aanbod

Weinig aandacht voor aanbod voor niet-leden

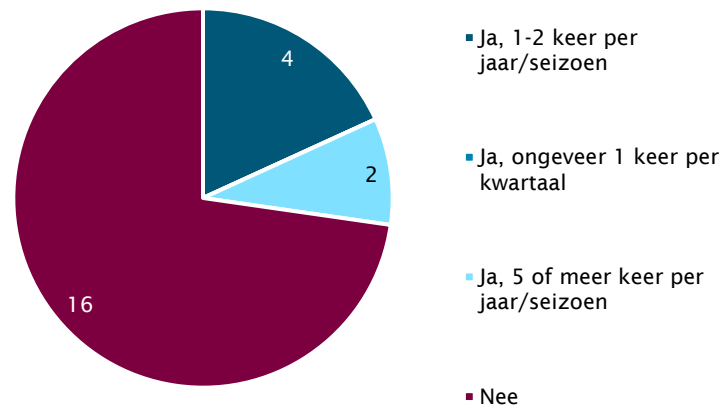
Een derde van de verenigingen in Capelle aan den IJssel (8 van de 22) organiseerde het afgelopen jaar naast reguliere activiteiten andere activiteiten voor leden, zoals een kamp, clinic of bingoavond (niet in figuur). Dat is minder dan landelijk (46%). Een kwart van de verenigingen (6 van de 22) organiseerde het afgelopen jaar (sport)activiteiten waarbij niet-leden welkom waren (figuur 3.5). Landelijk is dat 65 procent van de verenigingen. Het aanbod blijft veelal beperkt tot één of twee keer per jaar/seizoen.

Twee derde van de verenigingen geeft aan dat de coronacrisis een (zeer) negatieve invloed had op het organiseren van aanbod voor niet-leden (niet in figuur). Geen enkele vereniging ervoer dat de coronacrisis positief uitwerkte op het organiseren van activiteiten voor niet-leden.

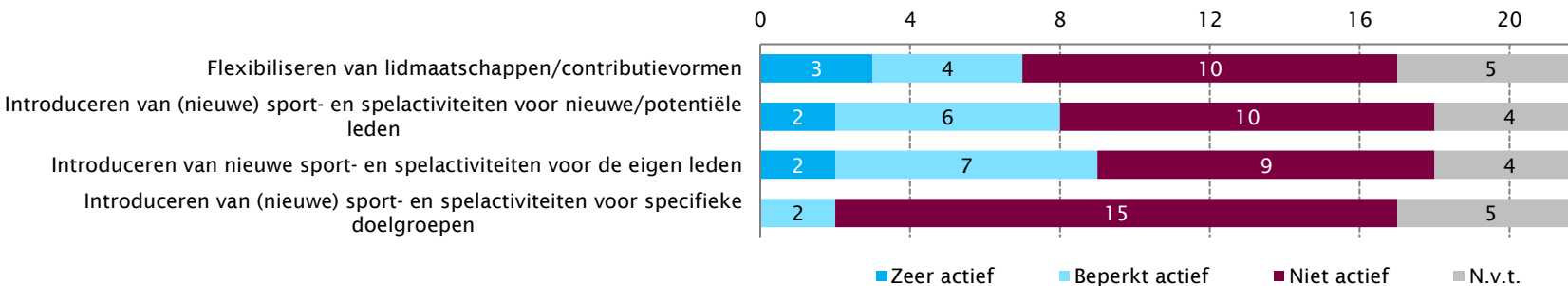
Weinig aandacht voor specifieke doelgroepen

Iets meer dan een derde van de verenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel vernieuwt het aanbod om nieuwe leden te werven (figuur 3.6) en/of introduceert nieuw aanbod voor de eigen leden. Ongeveer drie op de tien verenigingen flexibiliseren hun lidmaatschappen en/of contributievormen. Eén op de tien verenigingen (2 van de 22) zet zich in voor het ontwikkelen van activiteiten voor specifieke doelgroepen. Dit is beduidend minder dan landelijk (43%).

Figuur 3.5 Organiseren van (sport)activiteiten waarbij deelname openstond voor niet-leden, door verenigingen in Capelle aan den IJssel (in aantallen, n=22)

Figuur 3.6 Aanbieden van activiteiten voor leden en niet-leden door verenigingen in Capelle aan den IJssel (in aantallen, n=22)

3.3 Maatschappelijke betrokkenheid

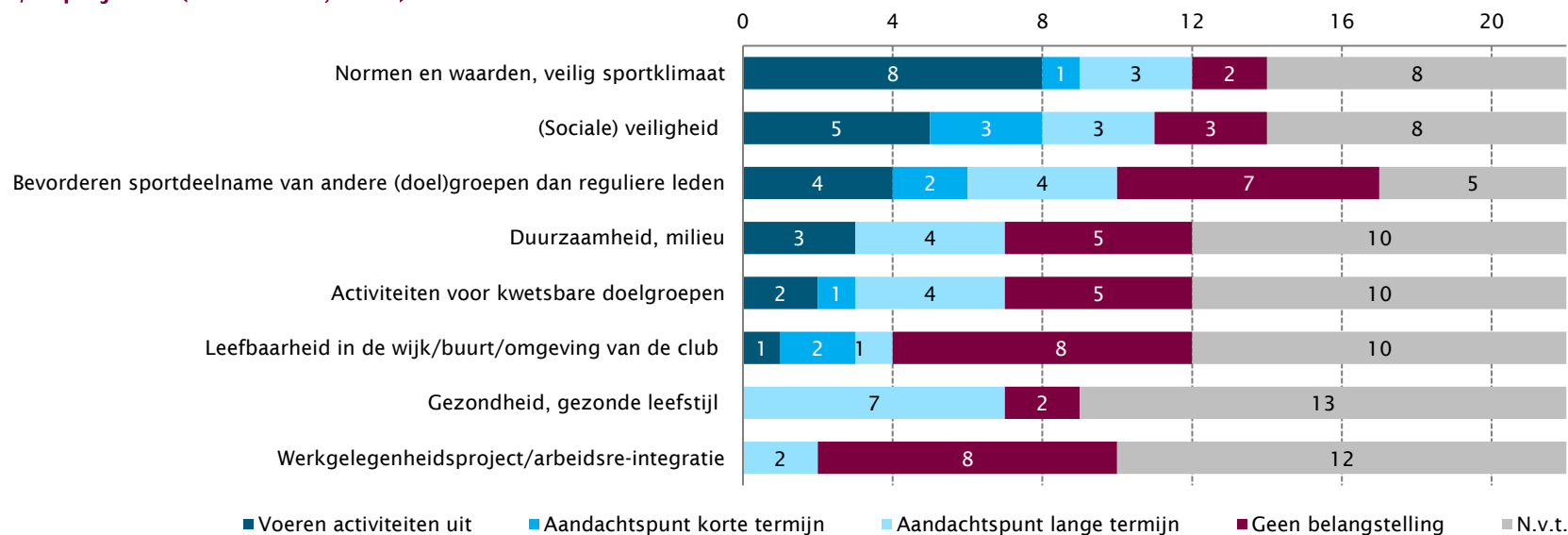
Meeste betrokkenheid bij normen en waarden en veiligheid

De meeste verenigingen in Capelle aan den IJssel (18 van de 22) onderschrijven dat sportverenigingen een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben (niet in figuur). Dit is vergelijkbaar met landelijk (78%). Ondanks dat de verenigingen in Capelle aan den IJssel een sterke maatschappelijke functie voelen, zijn zij beperkt actief op het gebied van maatschappelijke thema's (figuur 3.7). De meeste maatschappelijke activiteiten die verenigingen uitvoeren zijn gericht op normen, waarden en een veilig sportklimaat (8) en (sociale) veiligheid (5).

In toekomst meer aandacht voor andere (doel)groepen en veiligheid

Het organiseren van activiteiten voor kwetsbare doelgroepen door verenigingen, bijvoorbeeld voor ouderen, vindt in de gemeente Capelle aan den IJssel beperkt plaats (2). Ook is er weinig aandacht voor leefbaarheid (1) en duurzaamheid en milieu (3). Kijkend naar de aandachtspunten voor de korte en lange termijn willen verenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel in de toekomst inzetten op het bevorderen van de sportdeelname onder andere (doel)groepen dan reguliere leden (6), (sociale) veiligheid (6) en op de langere termijn gezondheid/gezonde leefstijl (7).

Figuur 3.7 Betrokkenheid verenigingen in Capelle aan den IJssel bij maatschappelijke thema's en/of projecten (in aantallen, n=22)

4. Vitaliteit

Door organisatiekracht en maatschappelijke oriëntatie te combineren wordt in beeld gebracht hoe vitaal verenigingen zijn. Een vitale vereniging is een organisatiekrachtige vereniging die maatschappelijk georiënteerd is. De matrix die wordt gevormd kan een hulpmiddel zijn voor segmentatie van verenigingen en maatwerk bieden bij ondersteuning. Met de vitaliteitsindex zijn globaal vier soorten verenigingen te onderscheiden: de zogeheten kwetsbare verenigingen, maatschappelijke verenigingen, krachtige verenigingen en vitale verenigingen.

Meeste verenigingen 'krachtig'

Eén vereniging in de gemeente Capelle aan den IJssel kan worden beschouwd als vitale vereniging (figuur 4.1) en scoort 'voldoende' op beide indexen. Deze vereniging is krachtig in haar organisatie en is maatschappelijk georiënteerd. Ongeveer een kwart van de verenigingen (5 van de 22) scoort op zowel organisatiekracht als maatschappelijke oriëntatie onder de maat: dit zijn kwetsbare verenigingen.

In Capelle aan den IJssel is de grootste groep verenigingen te typeren als (organisatie)krachtige verenigingen. Bijna twee derde van de verenigingen (14 van de 22) behoort tot dat segment. Deze verenigingen zijn goed in staat om het sportaanbod te organiseren voor leden en potentiële leden, maar zijn (nog) nauwelijks maatschappelijk georiënteerd. Dit zijn vaker kleine verenigingen (≤ 100 leden) dan grote (> 100 leden).

Wanneer de organisatie goed is georganiseerd en sterk is, hebben de verenigingen mogelijkheden om buiten de vereniging te kijken. Door meer maatschappelijk actief te worden kunnen verenigingen doorschuiven naar het segment vitale verenigingen.

Twee verenigingen zijn te benoemen als een maatschappelijke vereniging: een vereniging die een maatschappelijke oriëntatie heeft, maar onvoldoende organisatiekracht. Ook deze verenigingen hebben kansen om vitale verenigingen te worden, door de organisatiekracht te versterken.

Figuur 4.1 Matrix vitaliteit sportverenigingen Capelle aan den IJssel (aantal verenigingen, n=22)

		Organisatiekracht totaal			
		Onvoldoende	Matig	Voldoende	Goed
Maatschappelijk totaal	Onvoldoende	2 'Kwetsbaar'	2	7 'Krachtig'	1
	Matig	0	1	4	2
	Voldoende	0 'Maatschappelijk'	2	1	0
	Goed	0	0	0 'Vitaal'	0

5. Sportakkoord

Het doel van het Nationaal Sportakkoord is om zoveel mogelijk mensen met plezier te laten sporten en bewegen. Daarin zijn zes ambities geformuleerd: inclusief sporten en bewegen, duurzame sportinfrastructuur, vitale sport- en beweegaanbieders, positieve sportcultuur, vaardig in bewegen en topsport die inspireert. Om deze ambities te realiseren werken gemeenten, sport- en beweegaanbieders en andere (potentiële) partners aan lokale sportakkoorden. In een lokaal sportakkoord maken partijen afspraken over hoe zij met elkaar de ambities op het gebied van sport en bewegen binnen hun gemeente willen realiseren. Ook de gemeente Capelle aan den IJssel heeft een lokaal sportakkoord opgesteld, bestaande uit drie deelakkoorden: Welzijn (mensen met een kwetsbare gezondheid meer in beweging krijgen),

Onderwijs (schoolgaande jeugd stimuleren tot een actieve en gezonde leefstijl) en Sportverenigingen (ledental sportverenigingen behouden en vergroten).

De vitaliteitsindex uit het onderzoek sluit aan bij de pijler vitale aanbieders. Om de andere pijlers uit het Nationaal Sportakkoord (zie tabel 5.1) in kaart te brengen is een aanvullende vragenset ontwikkeld. De vragen gaan over de pijlers vaardig in bewegen, positieve sportcultuur, duurzame sportinfrastructuur en inclusief sporten en bewegen. De pijler topsport is lokaal vaak minder aan de orde. Momenteel wordt gewerkt aan het landelijk in kaart brengen van de pijler topsport.

Tabel 5.1 Pijlers en ambities Nationaal Sportakkoord

Pijler	Ambitie
Inclusief sporten en bewegen	De ambitie is dat iedere Nederlander een leven lang plezier kan beleven aan sporten en bewegen. Inclusief sporten en bewegen is vanzelfsprekend. Belemmeringen vanwege leeftijd, fysieke of mentale gezondheid, etnische achtergrond, seksuele geaardheid of sociale positie nemen we weg.
Duurzame sportinfrastructuur	De ambitie is om Nederland te voorzien van een functionele, goede en duurzame sportinfrastructuur. De exploitatie van sportaccommodaties wordt sterk verbeterd, de openbare ruimte wordt beweegvriendelijk ingericht en alle sportaccommodaties zijn straks duurzaam.
Vitale sport- en beweegaanbieders	De ambitie is om alle typen aanbieders van sport en bewegen toekomstbestendig te maken. De financiële en organisatorische basis wordt op orde gebracht zodat aanbieders hun vizier kunnen richten op een passend aanbod en op passende bindingsvormen.
Positieve sportcultuur	De ambitie is dat overal met plezier, veilig, eerlijk en zorgeloos gesport kan worden. Dit vraagt aandacht van iedereen en om ondersteuning van bestuurders, sportclubs, trainers, ouders en verzorgers ook om misstanden te voorkomen en de ondergrens te bewaken.
Van jongs af aan vaardig in bewegen	De ambitie is om meer kinderen aan de beweegrichtlijnen te laten voldoen en om de neerwaartse spiraal van de motorische vaardigheid van kinderen de komende jaren naar boven toe om te buigen.

5.1 Van jongs af aan vaardig in bewegen

Veel aandacht voor verschillende leeftijdsgroepen

13 van de 22 verenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel hebben jeugdleden jonger dan 12 jaar (niet in figuur). De vragen over vaardig in bewegen zijn alleen aan deze verenigingen voorgelegd. Vier van de dertien verenigingen met leden tot 12 jaar werken niet met selectieteams. Twee verenigingen starten met selectieteams tussen 5 en 8 jaar, vier verenigingen starten met selectieteams tussen de 9 en 12 jaar en drie verenigingen starten met selectieteams tussen de 13 en 18 jaar (niet in figuur).

Als het gaat om vaardig in bewegen is een meerderheid van de sportverenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel met leden tot 12 jaar actief bezig met het stimuleren van de motorische vaardigheden van kinderen. Bijna alle verenigingen (tien van de dertien) met jeugdleden tot 12 jaar werken altijd of vaak met een verschillende aanpak voor

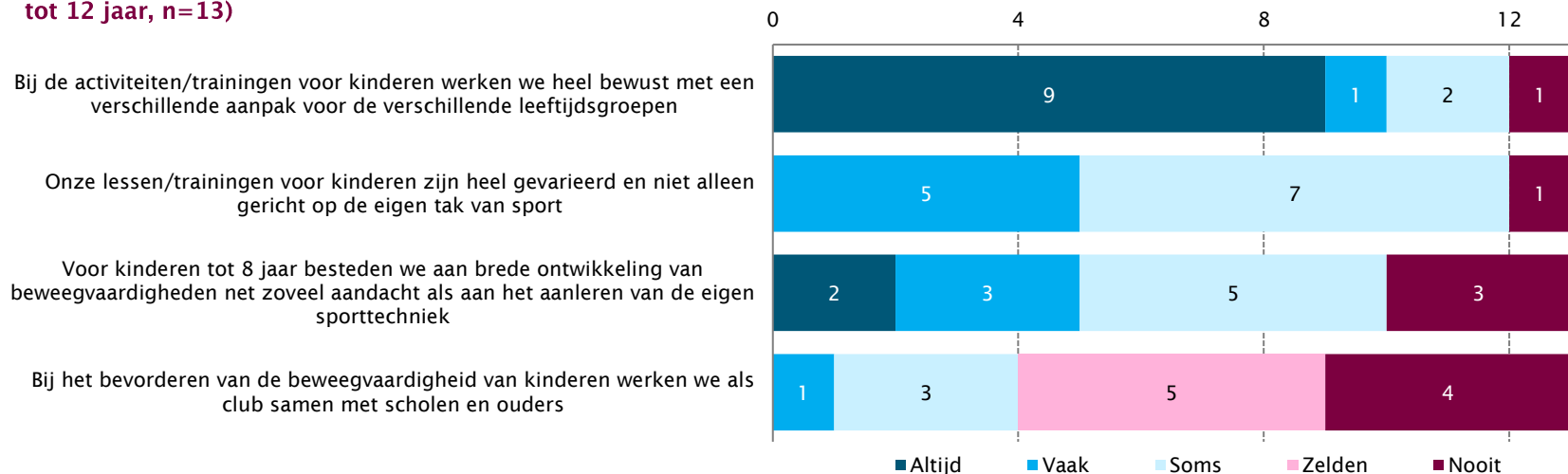
verschillende leeftijdsgroepen bij activiteiten/trainingen voor kinderen (figuur 5.1).

Bij vijf verenigingen zijn de lessen/trainingen voor kinderen vaak heel gevarieerd en niet alleen gericht op de eigen tak van sport (figuur 5.1).

Weinig samenwerking met scholen en ouders

Vijf verenigingen (van de dertien) hebben bij kinderen tot 8 jaar altijd of vaak net zoveel aandacht voor de brede ontwikkeling van beweegvaardigheden als voor het aanleren van de eigen sporttechniek. Drie van de dertien verenigingen besteden hier nooit aandacht aan. Ruim twee derde van de verenigingen werkt zelden of nooit samen met scholen en ouders ter bevordering van beweegvaardigheid.

Figuur 5.1 Aandacht voor de ambitie vaardig in bewegen bij verenigingen in Capelle aan den IJssel (in aantallen verenigingen met leden tot 12 jaar, n=13)

5.2 Positieve sportcultuur

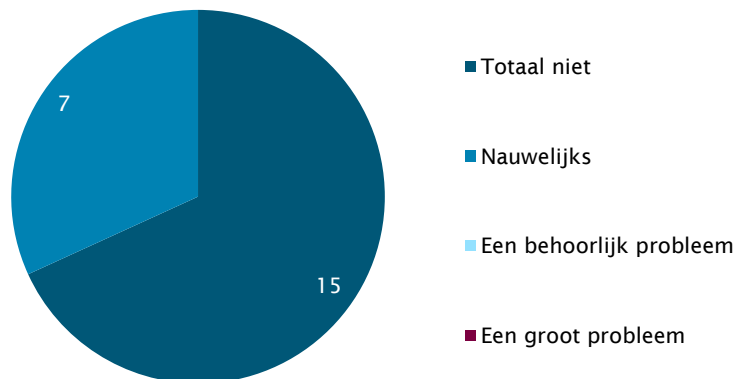
Veel acties ter voorkoming van onwenselijk gedrag

Bij alle verenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel vormt onwenselijk gedrag van leden en/of kader niet of nauwelijks een probleem (figuur 5.2). Ondanks dat verenigingen in Capelle aan den IJssel weinig problemen ervaren met onwenselijk gedrag, voeren acht verenigingen activiteiten uit op het gebied van normen en waarden en veilig sportklimaat en zijn vier verenigingen van plan om in de toekomst acties uit te voeren. Daarnaast voeren vijf verenigingen activiteiten uit op het gebied van (sociale) veiligheid en zijn zes verenigingen van plan om in de toekomst activiteiten op dit gebied uit te voeren (zie pagina 20). Sfeer en cultuur op en van de vereniging zijn voor negen verenigingen een belangrijk speerpunt voor komend jaar (zie pagina 8).

Meer dan de helft van de verenigingen werkt met VOG

De verenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel werken met

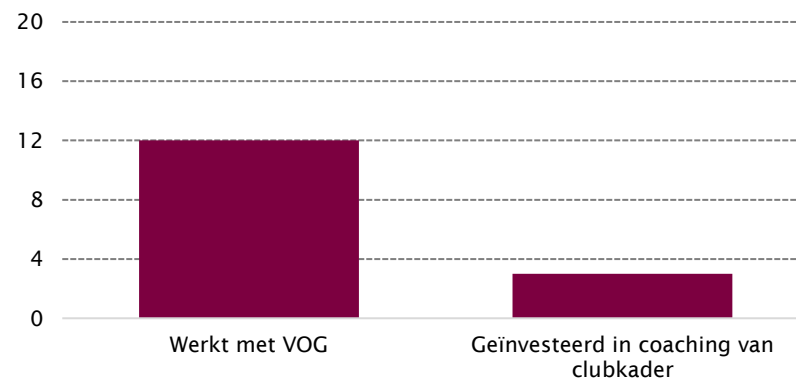
Figuur 5.2 Problemen met onwenselijk gedrag bij verenigingen in Capelle aan den IJssel (in aantallen, n=22)

preventieve maatregelen gericht op het voorkomen van onwenselijk gedrag, zoals de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) en coaching van clubkader. Meer dan de helft van de verenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel werkt met een VOG voor het (vrijwillig) kader in de vereniging (figuur 5.3). 6 van de 22 verenigingen werken met een VOG voor alle kaderleden; eveneens 6 van de 22 verenigingen werken met een VOG voor een deel van de kaderleden.

Drie verenigingen in Capelle aan den IJssel investeren in coaching van het clubkader met als doel een positieve sportcultuur. Eén vereniging heeft dit op de planning staan; zes verenigingen geven aan het op de planning te hebben staan, maar daar wel ondersteuning bij nodig te hebben. Mogelijk biedt het lokale sportakkoord (deelakkoord sportverenigingen) van de gemeente Capelle aan den IJssel mogelijkheden tot ondersteuning.

Figuur 5.3 Gebruik van preventieve maatregelen bij verenigingen in Capelle aan den IJssel (in aantallen, n=22)

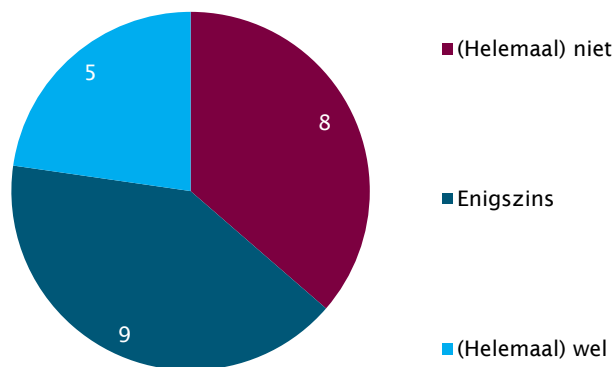
5.3 Inclusief sporten en bewegen

Jeugd belangrijke doelgroep voor clubs

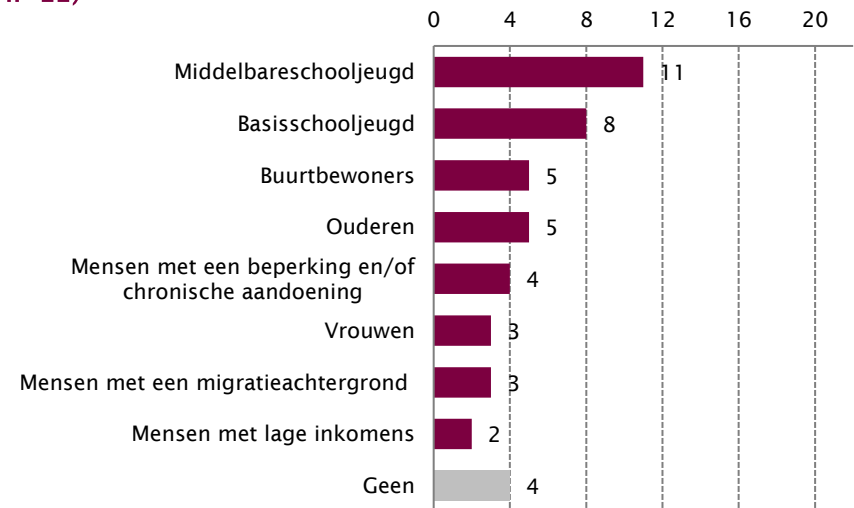
Een derde van de verenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel zegt (grotendeels) niet in staat te zijn om specifieke groepen, bijvoorbeeld mensen met een migratieachtergrond of met een beperking, goed te bereiken (figuur 5.4). Iets minder dan een kwart van de verenigingen lukt dit wel. De meeste verenigingen in Capelle aan den IJssel (18 van de 22) willen specifieke doelgroepen graag beter bij de vereniging betrekken. Elf verenigingen willen graag middelbareschooljeugd meer bij de vereniging betrekken (figuur 5.5). Acht verenigingen willen graag basisschooljeugd betrekken. Buurtbewoners en ouderen worden door vijf verenigingen genoemd. Het betrekken van de jeugd bij de vereniging biedt mogelijkheden voor het deelakkoord onderwijs.

Mensen met een beperking en/of chronische aandoening, vrouwen, mensen met een migratieachtergrond en mensen met lage inkomens worden minder als doelgroepen genoemd. Ondanks dat veel verenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel doelgroepen willen betrekken bij de vereniging, besteden slechts twee verenigingen aandacht aan het introduceren van sport- en spelactiviteiten voor specifieke doelgroepen (zie pagina 19) en is een derde van de clubs bezig met het introduceren van aanbod voor niet-leden. Slechts één op de tien verenigingen voert activiteiten uit gericht op kwetsbare doelgroepen (zie figuur 3.7). Ongeveer een kwart heeft de ambitie om op (lange) termijn deze specifieke activiteiten te gaan uitvoeren (zie figuur 3.7). Er is belangstelling voor sportstimuleringsprojecten (figuur 3.4).

Figuur 5.4 De mate waarin verenigingen in Capelle aan den IJssel in staat zijn doelgroepen te bereiken (in aantallen, n=22)

Figuur 5.5 Betrekken van doelgroepen bij verenigingen in Capelle aan den IJssel (in aantallen, meer antwoorden mogelijk, n=22)

5.4 Duurzame sportinfrastructuur

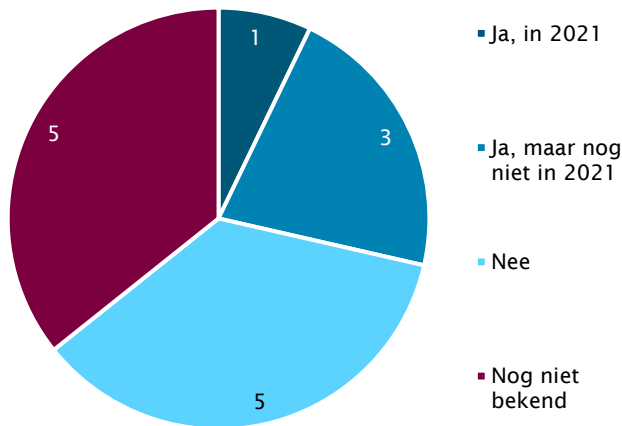
Bepaalde aandacht voor duurzaamheid

Zes van de veertien verenigingen in Capelle aan den IJssel met een eigen accommodatie en/of kantine hebben in de afgelopen drie jaar geïnvesteerd in energiebesparende maatregelen of duurzame energieopwekking (niet in figuur). Vier van de veertien verenigingen met een eigen accommodatie en/of kantine zijn van plan om te investeren in energiebesparende maatregelen of duurzame energieopwekking (figuur 5.6). Vijf verenigingen hebben geen investeringsplannen voor duurzaamheid.

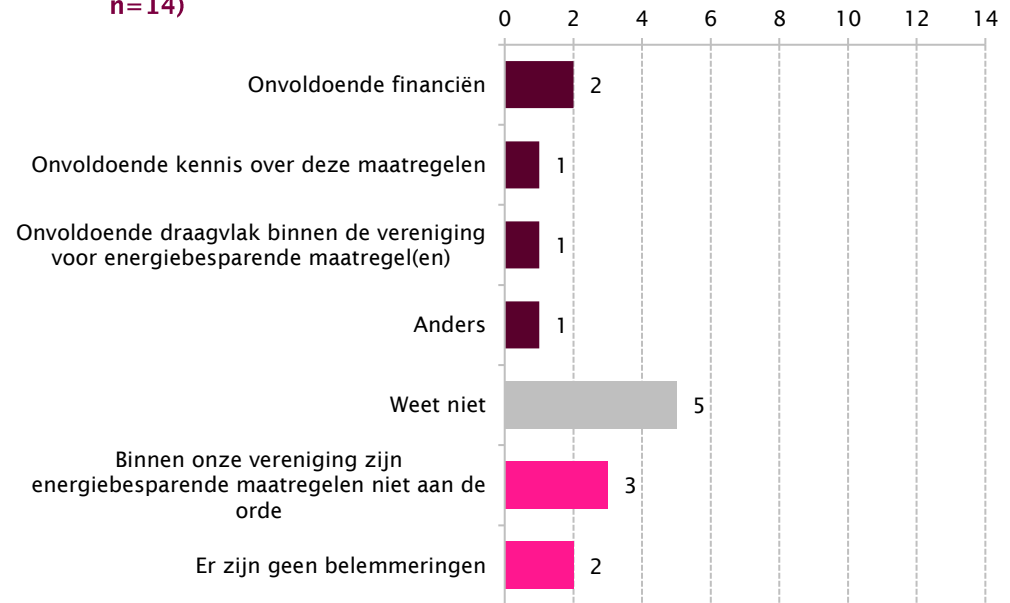
Financiën vormen belemmering voor investeringen in duurzaamheid

Wanneer gevraagd wordt naar eventuele belemmeringen om (meer) te investeren in energiebesparende maatregelen of duurzame energieopwekking, blijkt dat deze bij vijf verenigingen aan de orde zijn (figuur 5.7). Twee verenigingen hebben onvoldoende financiën. Verder spelen belemmeringen zoals onvoldoende kennis, onvoldoende tijd en onvoldoende draagvlak een rol.

Figuur 5.6 Investeringsplannen verenigingen in Capelle aan den IJssel duurzaamheid (in aantallen, verenigingen met eigen accommodatie en/of kantine, n=14)

Figuur 5.7 Belemmeringen verenigingen in Capelle aan den IJssel voor investeringen in duurzaamheid (in aantallen, verenigingen met eigen accommodatie en/of kantine, meer antwoorden mogelijk, n=14)

6. Conclusies

Organisatiekracht

Twee derde van de sportverenigingen in de gemeente Capelle aan den IJssel is voldoende tot goed in staat hun sportaanbod te organiseren. Kleine verenigingen tot en met 100 leden zijn in Capelle aan den IJssel vaker voldoende of goed organisatiekrachtig (82%) dan grote verenigingen met meer dan 100 leden (55%).

Ongeveer een derde van de verenigingen in Capelle aan den IJssel heeft moeite met het organiseren van hun sportaanbod (32%). Het gaat vooral om binnensportverenigingen (34%) en verenigingen met een eigen accommodatie. Het beleid van sportverenigingen in Capelle aan den IJssel vormt het belangrijkste aandachtspunt.

Vijftien verenigingen hebben in de afgelopen vier jaar geen nieuwe voornemens of plannen op papier gezet over het functioneren van de vereniging. Dit zijn vooral kleine verenigingen. Naast het beleid vragen financiën en accommodatie van de verenigingen de aandacht. Vier op de tien verenigingen scoren op deze criteria matig of onvoldoende.

Maatschappelijke oriëntatie

Meer dan de helft (55%) van de verenigingen in Capelle aan den IJssel scoort onvoldoende op de index maatschappelijke oriëntatie. Dit zijn vooral verenigingen zonder eigen accommodatie en kleine verenigingen (≤ 100 leden). Drie kwart (73%) van de verenigingen in Capelle aan den IJssel is onvoldoende actief in het uitvoeren van maatschappelijke activiteiten. Drie verenigingen scoren voldoende op dit criterium. Drie op de tien verenigingen in Capelle aan den IJssel hebben plannen voor activiteiten of een positieve houding tegenover een bredere maatschappelijke oriëntatie voor hun vereniging.

Dat meer dan de helft van de verenigingen in Capelle aan den IJssel onvoldoende maatschappelijk georiënteerd is, komt vooral doordat zij weinig aanbod organiseren voor niet-leden en specifieke doelgroepen.

Vitaliteit

Eén vereniging in Capelle aan den IJssel kan worden beschouwd als vitale vereniging. Twee derde van de verenigingen in Capelle aan den IJssel is krachtig. Dit zijn vaker kleine verenigingen (≤ 100 leden). Twee verenigingen zijn te typeren als maatschappelijke verenigingen. Deze krachtige en maatschappelijke verenigingen kunnen vitale verenigingen worden wanneer zij respectievelijk hun maatschappelijke oriëntatie en organisatiekracht verbeteren. Een kwart van de verenigingen is kwetsbaar.

7. Aanbevelingen

Aandacht voor kwetsbare verenigingen

Een kwart van de verenigingen blijkt op basis van dit onderzoek een kwetsbare vereniging te zijn. Om de vitaliteit van deze verenigingen te vergroten, is het belangrijk om met deze clubs het gesprek aan te gaan, de specifieke problemen (organisatiekracht en maatschappelijke oriëntatie) in kaart te brengen en met hen mogelijkheden/actieplannen te bespreken om hun vitaliteit te vergroten. Extra inzet van een buurtsportcoach en/of verenigingsondersteuner kan bij deze verenigingen wenselijk zijn.

Beleidsvoering stimuleren

De helft van de verenigingen scoort onvoldoende of matig op het criterium beleid. Twee derde van de verenigingen heeft in de afgelopen vier jaar geen beleidsplannen opgesteld. Wel hebben veel verenigingen speerpunten voor het komende jaar, waarbij de focus op ledenbehoud/ledenwerving en de sfeer en cultuur binnen de vereniging ligt. Mogelijk biedt het lokale sportakkoord Capelle aan den IJssel een aanknopingspunt om een actievere beleidsvoering bij sportverenigingen te stimuleren, met name het deelakkoord sportverenigingen.

Aandacht voor impact Covid-19

Hoewel de verenigingen aangeven dat de coronacrisis nadelige gevolgen heeft gehad voor kader, financiën (beide enigszins) en ledenontwikkeling (veel) zijn acht op de tien verenigingen in Capelle aan den IJssel voldoende veerkrachtig om de gevolgen van de coronacrisis te overleven. Vijf verenigingen hebben hier enigszins vertrouwen in. Van belang is om met name de verenigingen die zwak scoren op organisatiekracht in het oog te houden en mogelijk te ondersteunen.

Verbreden maatschappelijke oriëntatie

Om de vitaliteit van sportverenigingen te verbeteren kunnen verenigingen ondersteund worden bij het verbeteren van hun maatschappelijke oriëntatie. Bijna negen op de tien verenigingen zijn onvoldoende of matig maatschappelijk actief, maar een deel heeft wel de intentie om actief te worden. Mogelijk biedt het lokale sportakkoord hiervoor kansen.

In de ondersteuning kan meer worden ingesprongen op de interesse van verenigingen in sportstimuleringsprojecten en de wens om met name jeugd (beter) te bereiken. Er is interesse om samen te werken met organisaties als buurt-/wijk-/welzijnsorganisaties, jeugdorganisaties en organisaties voor na- en buitenschoolse opvang.

Als organisaties zich gezamenlijk op meer verschillende doelgroepen richten, kan de sportdeelname in de gemeente Capelle aan den IJssel worden gestimuleerd. Daarnaast kunnen door samen te werken, bijvoorbeeld door het gezamenlijk organiseren van activiteiten en het gezamenlijk benutten van de accommodatie, kosten, inkomsten en vrijwilligers worden gedeeld.

Bijlage 1 Responsoverzicht

Tabel B1.1 Responsanalyse sportverenigingen naar grootte vereniging

	Populatie*		Responsgroep*	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
T/m 100 leden	22	52	10	46
101 t/m 250 leden	9	21	6	27
Meer dan 250 leden	11	26	6	27
Totaal	42	100	22	100

*Op basis van gegevens van de gemeente Capelle aan den IJssel.

Tabel B1.2 Responsanalyse sportverenigingen naar type sport

	Populatie*		Responsgroep*	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Binnensport	26	62	13	59
Buitensport	15	36	8	36
Beide	1	2	1	1
Totaal	42	100	22	100

*Op basis van gegevens van de gemeente Capelle aan den IJssel.

Tabel B1.3 Responsanalyse sportverenigingen naar accommodatie

	Responsgroep	
	Aantal	Percentage
Eigen accommodatie	12	55
Geen eigen accommodatie	10	45
Totaal	22	100

Berekening score organisatiekracht

Organisatiekracht bestaat uit vijf criteria: beleid, leden, kader, accommodatie en financiën. Elk criterium van organisatiekracht bestaat uit vragen van de verenigingsmonitor waarop door verenigingen wordt gescoord. De verenigingen kunnen op elk criterium maximaal 100 punten behalen. Een onvoldoende wordt gescoord wanneer een vereniging minder dan 40 procent van de punten voor een criterium heeft gehaald. Een score 'matig' staat voor 40 tot en met 59 procent van het totaal aantal punten, een score 'voldoende' voor 60 tot en met 79 procent en een score 'goed' voor 80 procent of meer van de punten.

De totaalscores van alle vijf de criteria bepalen de totaalscore voor organisatiekracht, waardoor verenigingen op deze totaalscore maximaal 500 punten kunnen behalen. Deze totaalscore wordt vervolgens opnieuw ingedeeld in onvoldoende, matig, voldoende en goed, volgens de hierboven genoemde indeling.

Berekening score maatschappelijke oriëntatie

De maatschappelijke oriëntatie bestaat uit twee criteria: maatschappelijke intentie en maatschappelijk actief. Maatschappelijk actief staat voor de mate waarin verenigingen actief een maatschappelijke rol vervullen: wat ondernemen en organiseren verenigingen in het kader van een bredere maatschappelijke oriëntatie? Maatschappelijke intentie staat voor de houding van verenigingen ten opzichte van een actieve bredere maatschappelijke rol: zijn verenigingen van plan een bredere maatschappelijke oriëntatie op zich te nemen?

Verenigingen kunnen op het criterium maatschappelijk actief maximaal 100 punten en op het criterium maatschappelijke intentie maximaal 70 punten

behalen. Een onvoldoende wordt gescoord als een vereniging minder dan 40 procent van de punten voor een criterium heeft gehaald. Een score 'matig' staat voor 40 tot en met 59 procent van het totaal aantal punten, een score 'voldoende' voor 60 tot en met 79 procent en een score 'goed' voor 80 procent of meer van de punten.

De scores op de beide criteria bepalen de uiteindelijke totaalscore op de index maatschappelijke oriëntatie. Dit betekent dat verenigingen maximaal 170 punten kunnen behalen. Deze totaalscore wordt vervolgens ingedeeld in dezelfde indeling van onvoldoende, matig, voldoende en goed.

Toelichting totaalscores

De totaalscores voor zowel organisatiekracht als maatschappelijke oriëntatie zijn een optelsom van de onderliggende criteria. Dit betekent dat een vereniging die een onvoldoende op de totale organisatiekracht haalt, niet per definitie op elk criterium een onvoldoende heeft behaald. Een vereniging kan drie keer een onvoldoende, één keer een voldoende en één keer een goed hebben gescoord.

Gemiddelde scores

De gemiddelde score staat voor het gemiddelde aandeel van het maximaal te behalen aantal punten. De gemiddelde score kan worden vergeleken met het geven van een cijfer: een gemiddelde score van 7,5 betekent dat verenigingen gemiddeld een cijfer van 7,5 scoren op dat criterium en daarmee een voldoende behalen (> 8 is een 'goed'). De gemiddelde score kan aanvullend werken bij de interpretatie van de scores.

www.mulierinstituut.nl

@mulierinstituut

(030) 721 02 20

mulier instituut